

Άρειος Πάγος
Ζ' Πολιτικό Τμήμα
Αριθμός απόφασης 258/2002

Περίληψη

Παραγραφή - Διαχρονικό δίκαιο - Όταν οι διατάξεις του νεότερου νόμου καθιερώνουν μακρότερη παραγραφή από την καθιερούμενη στο προϊσχύσαν δίκαιο, εφαρμόζεται ο νεότερος νόμος και επί των αξιώσεων που είχαν γεννηθεί πριν από την εισαγωγή του αλλά δεν είχε συμπληρωθεί η παραγραφή τους.

Κείμενο

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Γεώργιο Κάπο, Αντιπρόεδρο, Γεώργιο Παπαδημητρίου, Κωνσταντίνο Βαρδαβάκη, Στυλιανό Πατεράκη και Γεράσιμο Σιμόπουλο, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 16 Ιανουαρίου 2002, με την παρουσία και της γραμματέως Δήμητρας Φαραγγά, για να δικάσει μεταξύ: Της αναιρεσεύουσας: Στην Ονδούρα εδρεύουσας ναυτιλιακής εταιρείας με την επωνυμία "A.** S.** CO SDERL", νόμιμα εκπροσωπούμενης, η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Ιωάννη Βρέλλο.

Του αναιρεσιβλήτου: Ελληνικού Δημοσίου, νόμιμα εκπροσωπούμενου, εν γένει από τον Υπουργό των Οικονομικών και εν προκειμένω από τους προϊσταμένους α) της Δ. Γενικών Εσόδων Π. και β) της Δ. Π. Π. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιό του Α. Κ., Πάρεδρο Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 8 Μαρτίου 1991 ανακοπή του ήδη αναιρεσιβλήτου που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 4014/2000 του ίδιου Δικαστηρίου και 4031/2001 του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας αποφάσεως ζητεί η αναιρεσεύουσα με την από 11 Σεπτεμβρίου 2001 αίτησή της.

Κατά τη συζήτηση της αιτήσεως αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο εισηγητής Αρεοπαγίτης Στυλιανός Πατεράκης ανέγνωσε την από 17 Δεκεμβρίου 2001 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την αναίρεση της προσβαλλόμενης με αριθ. 4031/2001 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών. Ο πληρεξούσιος της αναιρεσεύουσας ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, ο πληρεξούσιος του αναιρεσιβλήτου την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τις ρυθμίζουσες τα ανακύπτοντα ζητήματα διαχρονικού δικαίου διατάξεις του άρθρου 18 Εισαγ.ΝΑΚ οι οποίες εφαρμόζονται, κατ' ανάλογη εφαρμογή, όχι μόνον μεταξύ των περί παραγραφής διατάξεων του ΑΚ και του προϊσχύσαντος τούτου δικαίου αλλά και επί κάθε άλλης διατάξεως νεότερου νόμου που ορίζει διάφορο χρόνο παραγραφής εκείνου του προϊσχύσαντος δικαίου, συνάγεται ότι, όταν οι διατάξεις του νεότερου νόμου καθιερώνουν μακρότερη παραγραφή από την καθιερούμενη στο προϊσχύσαν δίκαιο, εφαρμογήν έχει ο νεότερος νόμος και επί των αξιώσεων που είχαν γεννηθεί πριν από την εισαγωγή του αλλά δεν είχε συμπληρωθεί η παραγραφή τους κατ' αυτήν και ότι στην περίπτωση αυτή υπολογίζεται και ο διανυθείς κατά το προϊσχύσαν δίκαιο χρόνος. Δεν εφαρμόζεται δε η περί της υπαγωγής στην επιφέρουσα την ταχύτερη συμπλήρωση της παραγραφής διάταξη δευτέρα παράγραφος του προαναφερθέντος άρθρου 18 γιατί η παράγραφος αυτή προϋποθέτει για την εφαρμογή της, την καθιέρωση στο νεότερο νόμο βραχύτερης

παραγραφής. Εξάλλου η διάταξη του άρθρου 86 παρ. 3 εδαφ. η' και θ' του ν. 2362/1995 «περί Δημοσίου Λογιστικού» που ισχύει από 1 Ιανουαρίου 1996, ορίζει ότι χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που αφορά σε απόδοση παρακρατηθέντων ή για λογαριασμό αυτού εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων παραγράφεται μετά 20ετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στ' οποίο έγινε η εν στενή έννοια βεβαίωση αυτής. Η διάταξη αυτή, κατ' ανάλογη εφαρμογή της προαναφερθείσας διατάξεως του άρθρου 18 παρ. 1 του Εισ.Ν.Α.Κ., εφαρμόζεται και στις χρηματικές απαιτήσεις του Δημοσίου, οι οποίες γεννήθηκαν πριν από τη χρονολογία ενάρξεως της ισχύος του νόμου αυτού υπό την προϋπόθεση, ότι δεν είχε συμπληρωθεί μέχρι τότε η προβλεπόμενη από το άρθρο 87 παρ. 3 του προϊσχύοντος ν.δ. 321/1969 «περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού» μικρότερη (δεκαετής) παραγραφή για τις ίδιες απαιτήσεις. Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο δέχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφασή του μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: Με επίστευση της καθής η ανακοπή και ήδη αναιρεσείουσας εκπλειστηριάσθηκε στις 25-4-1990 ενώπιον του συμβολαιογράφου Μ.Λ., που ορίσθηκε υπάλληλος του πλειστηριασμού, ένα ακίνητο του οφειλέτη Ι.Κ.. Στον υπάλληλο του πλειστηριασμού αναγγέλθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα το ανακόπτον και ήδη αναιρεσείον Ελληνικό Δημόσιο με την από 30-4-1990 αναγγελία του προϊσταμένου του ταμείου γενικών εσόδων Π. για ληξιπρόθεσμο ποσό από εισφορά ναυτολογίου 21.480.284 δρχ. και με την από 2-5-1990 αναγγελία του προϊσταμένου της Δ. Π. Π. για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις ποσού 19.982.310 δρχ και 7.529, 42 δολλαρίων ΗΠΑ που αφορούσαν φόρους από την εκμετάλλευση των πλοίων «Κ.**» και «Μ.**». Η επισπεύδουσα και τώρα αναιρεσείουσα που είχε απαίτηση 24.405.209 δρχ. είχε εγγράψει στο παραπάνω ακίνητο του οφειλέτη υποθήκη για ποσό 13.000.000 δρχ. Ο επί του πλειστηριασμού υπάλληλος, λόγω ανεπάρκειας του πλειστηριάσματος που επιτεύχθηκε για την ικανοποίηση του αναγγελθέντος δανειστού και της επισπεύδουσας συνέταξε τον προσβαλλόμενο πίνακα κατατάξεως. Στον πίνακα αυτό, μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως εκ δραχμών 940.000 που βάρυνε το πλειστηρίασμα κατέταξε για το εναπομένον ποσό πλειστηριάσματος των 48.790.000 δρχ. 1) προνομιακά και οριστικά το ανακόπτον και δη τη Δ. Γενικών Εσόδων Π. για 14.061.989 δρχ. και τη Δ. Π. Π. για 12.535.033 δρχ. 2) την επισπεύδουσα αναιρεσείουσα προνομιακά και οριστικά για 13.000.000 δρχ. Στο υπόλοιπο του πλειστηριάσματος από δραχμές 9.192.978 κατέταξε συμμέτρως τις παραπάνω απαιτήσεις των διαδίκων και δη τη Δ. Π. Π. για 5.020.000 δρχ., τη Δ. Γενικών Εσόδων Π. για 1.645.000 δρχ. και την αναιρεσείουσα για 2.527.978 δραχμές. Στις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του αναιρεσιβλήτου Ελληνικού Δημοσίου που δεν κατετάγησαν στον πίνακα και για τις οποίες το ήδη αναιρεσίβλητο άσκησε ανακοπή κατ' αυτού, περιλαμβάνονται και απαιτήσεις του για απόδοση παρακρατηθέντος φόρου επί των αμοιβών των πληρωμάτων ύψους 7.687.185 δραχμών που βεβαιώθηκαν στο Δημόσιο Ταμείο στις 25-6-1985, αναγγέλθηκε δε γι' αυτές το ήδη αναιρεσίβλητο με την από 2-5-1990 αναγγελία αυτού στον υπάλληλο επί του πλειστηριασμού. Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο έκρινε ότι την 3-5-1990 διακόπηκε με την αναγγελία (άρθρο 264 ΑΚ) η δεκαετής παραγραφή του καταλαμβάνοντος τότε την παραγραφή της απαιτήσεως αυτής άρθρου 87 παρ. 3 του ν.δ. 321/1969, από του χρόνου δε αυτού και μέχρι την 1-1-1996, που άρχισε η ισχύς του άρθρου 86 παρ. 3 περιπτ. η' και θ' του ν. 2362/1995 «περί Δημοσίου Λογιστικού», με το οποίο προβλέπεται εικοσαετής παραγραφή για τις απαιτήσεις αυτές, δεν είχε συμπληρωθεί η δεκαετής παραγραφή του προηγούμενου δικαίου (87 παρ. 3 του ν.δ 321/1969), εντεύθεν δε στην παραπάνω απαίτηση του ήδη αναιρεσιβλήτου εφαρμόζεται η 20ετής παραγραφή του νέου νόμου, η οποία δεν συμπληρώθηκε «από 3-5-1990 μέχρι τη συζήτηση της υποθέσεως (23-5-

2000) «και για το λόγο αυτό απέρριψε την ένσταση παραγραφής της καθής η ανακοπή. Κρίνοντας έτσι το Εφετείο δεν παραβίασε την προαναφερθείσα ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 86 παρ. 3 εδαφ. η' και θ' του ν. 2365/1995 η οποία στην προκείμενη περίπτωση εφαρμόζεται, κατ' ανάλογη εφαρμογή της διαχρονικού δικαίου διατάξεως του άρθρου 18 Εισαγ.Ν.ΑΚ και, παρά το ότι ο κατά την εισαγωγή του νέου δικαίου (1-1-1996) υπολειπόμενος χρόνος για τη συμπλήρωση της δεκαετούς παραγραφής του προηγούμενου δικαίου (1990+10=2000) είναι μικρότερος από τον υπολειπόμενο για τη συμπλήρωση της 20ετούς παραγραφής του νέου δικαίου (1990+20=2010), δεν συμπληρώνεται η παραγραφή με την πάροδο της δεκαετίας του προηγούμενου δικαίου κατά τη δεύτερη παράγραφο του άρθρο 18 του Εισ. Ν.Α.Κ., εφόσον ο χρόνος παραγραφής του νέου νόμου είναι μακρότερος και όχι συντομότερος έναντι του προηγούμενου νόμου. Ο περί του αντιθέτου μοναδικός λόγος αναιρέσεως με τον οποίον προβάλλεται αιτίαση εκ του άρθρου 559 αριθ. 1 Κ.Πολ.Δ. είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Η ηττώμενη αναιρεσίουσα, πρέπει να καταδικασθεί στη δικαστική δαπάνη του αναιρεσιβλήτου Ελληνικού Δημοσίου, μειωμένη κατά τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3693/1957, σε συνδυασμό με την 134423/ 8-12-1992 (ΦΕΚ 11/1993 τευχ. Β') απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών και Δικαιοσύνης, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 12 του ν. 1738/1987 (ΦΕΚ Α 170/31-3-1988).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 11 Σεπτεμβρίου 2001 αίτηση της εδρεύουσας στην Ονδούρα ναυτιλιακής εταιρείας με την επωνυμία "Α.** S.** CO SDERL" για αναίρεση της 4031/2001 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών.

Καταδικάζει την αναιρεσίουσα στη δικαστική δαπάνη του αναιρεσιβλήτου Ελληνικού Δημοσίου, την οποία ορίζει στο ποσό των διακοσίων ενενήντα τριών (293) Ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 30 Ιανουαρίου 2002 και δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο στις 13 Φεβρουαρίου 2002.